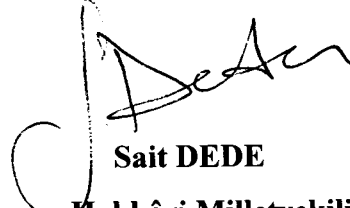

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sait DEDE
Hakkâri Milletvekili

Türkiye İran, Irak ve Suriye sınırında geçimlerini sağlamak için gayri resmi sınır ticareti yapan mevzuatta kaçakçı bölgede ise kolber olarak tanımlanan kişi veya kişilere yönelik yaşam hakkı ihlalleri, yetkili kişi ve kurumların hukuka aykırı tutumları sonucu, her geçen gün artmaktadır. Sivillere yönelik bu öldürme olaylarının resmi bilançosu bilinmemekle beraber basına yansıyan haberlere ve yine sivil toplum örgütlerinin raporlarına göre son üç yılda 245 kişi sınır hatlarında vurularak öldürülmüştür. Güvenlik güçleri ve mülki amirlerin görev ve yetki sınırlarını aşmaları, gerçekleşen öldürme ve yaralanma olaylarında hiçbir soruşturmanın yapılmaması, hak ihlallerinin cezasız kalması bölgede yetkililer tarafından hukuk dışı bir alanın yaratıldığı kaygısını beraberinde getirmiştir. Çok nadir olarak soruşturmaya konu edilen olaylarda ise; dur ihtarına uyulmadığından bahisle havaya ateş açıldığı, bu ateş sonucu sivil insanların hayatını kaybettiği yönündeki resmî açıklamalarla suçun faili veya failleri soruşturmanın daha ilk evresinde korunmakta ve adli makamlar etki altında bırakılmaktadır. Dünyanın pek çok yerinde sınırlarda bu ve benzeri olaylar yaşanmakta ancak öldürme olayları bu denli yaşanmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre yakalandıklarında haklarında pasaport kanununa muhalefetten veya gümrük dışı maldan dolayı yasal işlem yapılması gereken siviller öldürülmektedir. Yaşanan bu ağır tablo sonucu; görevleri yurttaşların can ve mal güvenliğini korumak olan güvenlik güçlerinin; kaçakçılık yaptığı iddia edilen kişilere karşı hukuka aykırı tutum içinde oldukları, yasal anlamda herhangi bir kaygılarının olmadığı sonucu ortaya çıkartmaktadır. Kamu görevlilerinin eylem ve işlemlerinden devletler sorumludur. Hukukun bağlayıcılığının herkes için geçerli olduğu hukuk devletlerinde yaşam hakkı ihlallerine sebebiyet veren failerin açığa çıkarılması ve yargılanması en temel zorunluluktur. Aksi durum sivil kayıpların kanıksanması ve kanunların belli bir bölgede ve belli kişiler için cezasızlık himayesi sağladığı algısını beraberinde getirecektir.

Bu bağlamda;

1. Sınır hatlarında son on yılda sınır ticareti ile geçimini sağlamak zorunda kalan sivillerin (kolberler) ölümüyle sonuçlanan kaç vaka yaşanmıştır? Öldürülen sivillerin uyruğu ve yaş aralığı kaçtır?
2. Sınır ticareti olarak tabir ettikleri eylemlerinden veya kaçak giriş çıkışlardan dolayı öldürülen sivillerin birçoğunun cenazelerinin olay yerinde bırakıldığı ve hiçbir soruşturmaya konu edilmediği yönündeki iddialara ilişkin bir açıklamanız var mı?
3. Yakalandığında kabahatler kanununa göre haklarında işlem yapılması gereken sivillerin pusu kurularak ve yakın mesafeden yapılan ateşle öldürülmesinin sebebi nedir? Bu cinayetlere ilişkin kaç soruşturma açılmıştır? Kaç güvenlik görevlisi hakkında adli makamlar tarafından ceza verilmiştir?
4. Öldürme olaylarının en fazla İran sınırında yaşanmasının sebebi nedir? İran ve Türkiye arasında bu bölgelerde bulunan sivillerin öldürülmesinin serbest olduğu yönünde bir mutabakat mı bulunmaktadır? Amaç her iki devlet yönünden yaşanan öldürülme olaylarında faillerin cezasız kalacağı algısı yaratılarak bölgenin insansızlaştırılması mıdır?
5. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kaç sivil İran topraklarında öldürülmüştür? Yine kaç İran vatandaşı Türkiye topraklarında öldürülmüştür?
6. Gerçekleşen öldürülme olaylarında silah kullanma yetkisinin yaşam hakkı hiçe sayılarak kullanıldığı görülmektedir. Silah kullanma yetkisinin sınırlandırılmasına ilişkin herhangi bir tedbir alınacak mıdır?
7. Yüzlerce ölümle sonuçlanan kaçakçılığın (sınır ticaretinin) sosyal ve ekonomik sebepleri araştırılmış mıdır?
8. Önemli geçim kaynaklarından biri olan bu kazanç yolunun yasal düzenlemeler yapılarak sınır bölgelerindeki insanların yararına devlet güvencesi altına alınması düşünüyor mu? Bu konuda bir çalışma var mı?